

**BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ**

ĐỖ DUY ÁNH

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC ĐẢNG,
CÔNG TÁC CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN
BAN CHỈ HUY QUÂN SỰ CẤP XÃ MIỀN ĐÔNG NAM BỘ
GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

HÀ NỘI - 2014

**BỘ QUỐC PHÒNG
HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ**

ĐỖ DUY ÁNH

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC ĐẢNG,
CÔNG TÁC CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN
BAN CHỈ HUY QUÂN SỰ CẤP XÃ MIỀN ĐÔNG NAM BỘ
GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Chuyên ngành: Xây dựng Đảng và Chính quyền nhà nước
Mã số : 62 31 02 03

LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. PGS, TS Phạm Gia Cư**
- 2. TS Ngô Văn Quỳnh**

HÀ NỘI - 2014

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực, có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng.

Hà Nội, ngày...tháng...năm 2013

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Đỗ Duy Ánh

MỤC LỤC

	Trang
TRANG PHỤ BÌA	
LỜI CAM ĐOAN	
MỤC LỤC	
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	
MỞ ĐẦU	5
TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	9
Chương 1 NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC ĐẢNG, CÔNG TÁC CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN BAN CHỈ HUY QUÂN SỰ CẤP XÃ MIỀN ĐÔNG NAM BỘ	26
1.1. Đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã và năng lực công tác đảng, công tác chính trị của đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ	26
1.2. Quan niệm, tiêu chí đánh giá và những vấn đề có tính nguyên tắc trong bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ	65
Chương 2 THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG KINH NGHIỆM BƯỚC ĐẦU BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC ĐẢNG, CÔNG TÁC CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN BAN CHỈ HUY QUÂN SỰ CẤP XÃ MIỀN ĐÔNG NAM BỘ	80
2.1. Thực trạng bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ	80
2.2. Nguyên nhân và những kinh nghiệm bước đầu bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ	98
Chương 3 YÊU CẦU VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP TIẾP TỤC BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC ĐẢNG, CÔNG TÁC CHÍNH TRỊ CHO ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN BAN CHỈ HUY QUÂN SỰ CẤP XÃ MIỀN ĐÔNG NAM BỘ GIAI ĐOẠN HIỆN NAY	112
3.1. Sự phát triển của tình hình nhiệm vụ và yêu cầu bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ giai đoạn hiện nay	112
3.2. Những giải pháp tiếp tục bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ giai đoạn hiện nay	120
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	152
DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ ĐƯỢC CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	155
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	156
PHỤ LỤC	171

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết đầy đủ	Chữ viết tắt
1	Cán bộ chính trị	CBCT
2	Chi bộ quân sự	CBQS
3	Chỉ huy quân sự	CHQS
4	Công tác đảng, công tác chính trị	CTĐ, CTCT
5	Cơ quan quân sự địa phương	CQQSĐP
6	Dự bị động viên	DBĐV
7	Đảng Cộng sản Việt Nam	ĐCSVN
8	Đảng ủy quân sự	ĐUQS
9	Đội ngũ chính trị viên	ĐNCTV
10	Lực lượng dân quân	LLDQ
11	Lực lượng vũ trang	LLVT
12	Nhà xuất bản	Nxb
13	Miền Đông Nam Bộ	MĐNB
14	Quân đội nhân dân Việt Nam	QĐNDVN
15	Quốc phòng - an ninh	QP - AN
16	Quân sự, quốc phòng địa phương	QS, QPĐP
17	Trang	Tr
18	Trong sạch vững mạnh	TSVM
19	Vững mạnh toàn diện	VMTD

MỞ ĐẦU

1. Giới thiệu khái quát về luận án

Công tác đảng, công tác chính trị là “linh hồn”, là “mạch sống” của quân đội. Thực hiện chế độ chính ủy, chính trị viên là nguyên tắc, là quan điểm cơ bản, xuyên suốt của V.I.Lênin trong xây dựng quân đội vô sản. Đội ngũ chính ủy, chính trị viên có vị trí, vai trò rất quan trọng trong lãnh đạo chính trị, trực tiếp tiến hành CTĐ, CTCT ở đơn vị. Hiện nay, trước sự phát triển của tình hình nhiệm vụ cách mạng, yêu cầu mới của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc của quân đội nói chung, LLVT địa phương nói riêng, đòi hỏi yêu cầu cao hơn về phẩm chất, năng lực, nhất là năng lực CTĐ, CTCT của ĐNCTV nói chung, ĐNCTV ban CHQS cấp xã nói riêng. Vì vậy, tác giả lựa chọn đề tài nghiên cứu: “*Bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ giai đoạn hiện nay*”. Thực hiện đề tài này, nghiên sinh đã có gần 30 năm trải trở, tích lũy kiến thức và kinh nghiệm công tác ở MĐNB; tích cực nghiên cứu về chính trị viên và bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã. Quá trình triển khai công trình, với phương pháp nghiên cứu của khoa học liên ngành và chuyên ngành, dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, tham khảo kết quả nghiên cứu của các công trình, nhóm công trình khoa học ở trong nước và ở nước ngoài có liên quan. Đồng thời, tác giả dựa vào kết quả hoạt động thực tiễn của ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB; các báo cáo sơ, tổng kết CTĐ, CTCT; nghị quyết xây dựng đội ngũ cán bộ; báo cáo đánh giá chất lượng ĐNCTV của các CQQSDP cùng với số liệu điều tra, khảo sát năng lực, bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB.

Kết cấu công trình gồm: Mở đầu, tổng quan vấn đề nghiên cứu, 3 chương (6 tiết), kết luận và kiến nghị, danh mục công trình khoa học của tác giả đã được công bố liên quan đến đề tài, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục. Với dung lượng 3 chương (6 tiết) đảm bảo cho công trình được triển khai đầy đủ cơ sở lý luận và thực tiễn, từ đó đặt ra tiêu chí, yêu cầu, đề xuất những giải pháp

tiếp tục bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB giai đoạn hiện nay. Đây là một công trình khoa học độc lập, không trùng lặp với bất cứ công trình khoa học nào đã được công bố.

2. Lý do lựa chọn đề tài

Đội ngũ bí thư đảng bộ (chi bộ) xã, phường, thị trấn theo qui định được bổ nhiệm chính trị viên ban CHQS xã, phường, thị trấn (gọi chung là cấp xã) có vai trò đặc biệt quan trọng trong thực hiện nhiệm vụ QS, QPĐP ở cơ sở. Nhiệm vụ của ĐNCTV ban CHQS cấp xã rất nặng nề: tham mưu cho cấp ủy cấp xã những chủ trương, biện pháp lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ quân sự, quốc phòng ở địa phương, xây dựng LLDQ, đăng ký, quản lý, huấn luyện lực lượng DBĐV, thực hiện công tác tuyển quân và các nhiệm vụ khác. Đồng thời, trực tiếp chỉ đạo, hướng dẫn, tiến hành các nội dung, biện pháp CTĐ, CTCT trong LLDQ, lực lượng DBĐV và công tác QS, QPĐP theo chức trách, nhiệm vụ; xây dựng CBQS cấp xã TSVM, ban CHQS cấp xã, LLVT địa phương VMTD. Trong điều kiện hiện nay, vai trò của ĐNCTV ban CHQS cấp xã ngày càng tăng; phẩm chất, năng lực, nhất là năng lực CTĐ, CTCT của họ trực tiếp ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả CTĐ, CTCT, chất lượng xây dựng và phát huy sức mạnh của tổ chức và con người trong ban CHQS cấp xã và LLVT địa phương. Do đó, nhất thiết ĐNCTV ban CHQS cấp xã phải được bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT. Tuy nhiên, đây là đội ngũ cán bộ kiêm nhiệm, kiêm chức cho nên rất khó khăn trong công tác xây dựng, qui hoạch, đào tạo và bồi dưỡng.

Miền Đông Nam Bộ, một trong những địa bàn chiến lược quan trọng của cả nước trên nhiều lĩnh vực, tạo thế hoàn chỉnh 4 vùng chiến lược: rừng núi, đồng bằng, đô thị, biển đảo mà thành phố Hồ Chí Minh là trung tâm. Đồng thời, MĐNB cũng rất nhạy cảm và tiềm ẩn nhiều yếu tố bất ngờ về chính trị, QP - AN, trật tự an toàn xã hội; điều kiện phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của các địa phương, trình độ dân trí, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân có sự chênh lệch khá lớn đã và đang tác động đến việc thực hiện nhiệm vụ QP - AN. Vì vậy, củng cố và tăng cường sức mạnh chiến đấu tổng hợp của các LLVT nhân dân cũng như của cả hệ thống chính trị MĐNB hoàn thành xuất sắc nhiệm

vụ QP - AN tạo điều kiện cho phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội là trách nhiệm chung của cả nước, nhưng trước hết là một trong những nhiệm vụ chính trị quan trọng hàng đầu của đảng bộ, nhân dân và LLVT các tỉnh MĐNB hiện nay.

Nhận thức sâu sắc điều đó, trong nhiều năm qua, Đảng ủy, Bộ Tư lệnh Quân khu 7, Đảng ủy, chính quyền, bộ chỉ huy các tỉnh, thành phố MĐNB đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, chăm lo xây dựng các LLVT trên địa bàn về mọi mặt; trong đó, đã quán triệt, vận dụng và thực hiện một cách nghiêm túc Nghị quyết số 51/NQ-TW của Bộ Chính trị và Nghị quyết số 513/NQ-ĐUQSTW của Đảng ủy Quân sự Trung ương (nay là Quân ủy Trung ương) “Về việc tiếp tục hoàn thiện cơ chế lãnh đạo của Đảng, thực hiện chế độ một người chỉ huy gắn với thực hiện chế độ chính ủy, chính trị viên trong Quân đội nhân dân Việt Nam”; đã triển khai nhiều chủ trương, biện pháp thiết thực bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã. Do đó, ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB ngày càng được kiện toàn, phẩm chất và năng lực, nhất là năng lực CTĐ, CTCT từng bước được nâng lên góp phần nâng cao chất lượng tổng hợp, sức chiến đấu của ban CHQS cấp xã và LLVT địa phương. Tuy nhiên, trước yêu cầu của công tác QS, QPĐP trong thời kỳ mới, bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB còn không ít những bất cập cả về nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng bồi dưỡng; nội dung, hình thức, phương pháp bồi dưỡng chậm đổi mới; năng lực CTĐ, CTCT một số bộ phận chính trị viên ban CHQS cấp xã MĐNB còn hạn chế.

Hiện nay, trước sự phát triển mới của nhiệm vụ QS, QPĐP; sự chống phá của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch bằng chiến lược “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ; tác động mặt trái của kinh tế thị trường; đời sống của cán bộ, chiến sĩ LLVT còn nhiều khó khăn. Tình hình trên đang đặt ra yêu cầu cao đối với chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của LLVT nói chung, LLVT địa phương ở cơ sở nói riêng, đòi hỏi phải có những chuyển biến tích cực và mạnh mẽ đối với bồi dưỡng phẩm chất, năng lực, nhất là năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã. Vì vậy, nghiên cứu: *“Bồi dưỡng năng lực công tác đảng, công tác chính trị cho đội ngũ chính trị*

viên ban chỉ huy quân sự cấp xã miền Đông Nam Bộ giai đoạn hiện nay” là vấn đề có ý nghĩa cấp thiết cả lý luận và thực tiễn.

3. Mục đích nghiên cứu của đề tài

Nhằm nâng cao năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB đáp ứng yêu cầu chức trách, nhiệm vụ, góp phần xây dựng ban CHQS cấp xã, LLVT địa phương VMTD hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài

*** Đối tượng nghiên cứu của đề tài:**

Bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB.

*** Phạm vi nghiên cứu của đề tài:**

Luận án nghiên cứu hoạt động bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB. Phạm vi khảo sát: khảo sát điểm ở một số địa phương, CQQSĐP các tỉnh Đồng Nai, Bình Dương, Bình Phước, Tây Ninh, Bà Rịa - Vũng Tàu, thành phố Hồ Chí Minh. Tư liệu, số liệu nghiên cứu từ năm 2006 đến nay.

5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận án

*** Đóng góp mới của luận án:**

- Xây dựng quan niệm năng lực CTĐ, CTCT và bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB.
- Nghiên cứu rút ra những kinh nghiệm bước đầu bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB.
- Đề xuất những giải pháp tiếp tục bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB.

*** Ý nghĩa lý luận, thực tiễn của luận án:**

- Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần làm sâu sắc thêm lý luận về năng lực CTĐ, CTCT và bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã MĐNB; cung cấp thêm cơ sở khoa học cho các cấp lãnh đạo, quản lý CQQS, chính quyền địa phương MĐNB vận dụng xác định chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo bồi dưỡng năng lực CTĐ, CTCT cho ĐNCTV ban CHQS cấp xã.
- Luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo phục vụ cho nghiên cứu, giảng dạy, học tập môn CTĐ, CTCT trong các học viện, nhà trường quân đội.

TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

1. Tình hình nghiên cứu có liên quan đến đề tài luận án

1.1. Công trình khoa học ở nước ngoài liên quan đến đề tài luận án

1.1.1. Các công trình, nhóm công trình khoa học bàn về vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ, yêu cầu phẩm chất, năng lực của chính trị viên

* Các công trình, nhóm công trình khoa học ở Liên Xô

Cuốn sách *Công tác đảng, công tác chính trị trong các lực lượng vũ trang Liên Xô (1918 - 1973)*, (tóm tắt lịch sử) [159], Viện Lịch sử quân sự Bộ Quốc phòng Liên Xô của tập thể nhiều tướng lĩnh, do Đại Tướng A.A.Ê-pi-sép, Chủ nhiệm Tổng cục Chính trị Quân đội và Hải quân Liên Xô làm chủ biên là công trình khoa học tổng kết sâu sắc về quá trình hình thành và phát triển chế độ CTĐ, CTCT trong LLVT Liên Xô; chế độ chính uỷ, chính trị viên trong các LLVT Liên Xô qua các giai đoạn lịch sử xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Liên Xô xã hội chủ nghĩa từ 1918 - 1973.

Bàn về vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ của chính uỷ, chính trị viên trong Quân đội và Hải quân Liên Xô, ở Điểm 1, Phần II, Chương 2, đã chỉ rõ: *...các chính uỷ, chính trị viên đã trở thành những người đầu tiên tổ chức và lãnh đạo CTĐ, CTCT trong các bộ đội và hạm tàu. Chức năng chủ yếu là kiểm tra về mặt chính trị hoạt động của các chuyên gia quân sự - tướng lĩnh và sĩ quan của quân đội cũ được thu hút vào Hồng quân và Hạm đội, ngăn chặn mọi âm mưu nhằm làm yếu sức mạnh của quân đội. Các chính uỷ, chính trị viên là những người tổ chức CTĐ, CTCT* [159, tr.64]. Đồng thời, cuốn sách đã khái quát: thực hiện chế độ chính uỷ, chính trị viên là vấn đề có tính nguyên tắc, là quan điểm cơ bản, xuyên suốt của V.I.Lênin trong xây dựng quân đội vô sản; đội ngũ chính uỷ, chính trị viên là người lãnh đạo CTĐ, CTCT, lãnh đạo chính trị, trực tiếp tiến hành CTĐ, CTCT, trực tiếp chuẩn bị về chính trị - tinh thần cho quân đội.

* Các công trình, nhóm công trình khoa học ở Trung Quốc

Trong cuốn sách *Giáo trình công tác chính trị của Quân Giải phóng nhân dân Trung Quốc dùng trong các học viện, nhà trường trong thời kỳ mới* [96], do